

שביעי של פסח - עניינו של נס

דעה את ה" בה לא יהיה צורך לנס משום שהכל יהיה מפורש וניכר, לכן גם ש"כמים לים מכסים" ואין הים נבקע לשניים רואים את הנהגתו. אך כיום זקוקים אנו עדיין לגילויים כאלה שמתוכם באים לאמונה בהנהגת ה' את כל המציאות תחת ידיו האמונות.

"וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יד לא). הרמב"ן (שמות יג טז) פותח לנו צוהר נפלא לזכות להבין את הניסים שנעשו ביציאת מצרים:

"וכן כל כיוצא בהן מצות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים. כי הקונה מזוזה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה כבר הודה בחדוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם בנבואה, והאמין בכל פנות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו..."

ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד".

יש בניסים משום הכנה לקראת הגלות הארוכה. להכיר כי גם בזמנים שאין יד ה' גלויה עלינו להכיר, להבין ולהרגיש את השגחת ה' עלינו. מתוך הניסים עלינו לשוב ולהודות לה' מתוך אמונה והכרה בהנהגתו בכל נשימה ונשימה.

המילה 'נס' מתפרשת בשני אופנים. בפשטות, כמקובל בלשון בני אדם, 'נס' הוא מלשון 'פלא' - "על נסִיך ועל נפלאתיך". אמנם בלשון הקודש 'נס' בעיקר משמש כתחליף למילה 'דגל'. כלשון הנביא ישעיהו (יח ג): "כנשא נס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו", והנביא ירמיהו (נא יב): "אל חומת בבל שאו נס". וכן אנו אומרים בתפילה "ושא נס לקבץ גלוייתינו".

פירושים אלו אינם מנוגדים. משום שתפקיד ההנהגה המפליאה והניסית לשמש כסימן ודגל להבנת ההנהגה הטבעית באופן ראוי ושלם. מה דרכו של דגל להפגין ולסמן שלטון וריבונות על עיר ועל מדינה, כך דרכו של נס להפגין מיהו ריבון העולמים ומנהיג תבל ומלואה - "עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

זה מה שנאמר בימות המשיח: "כי מלאה כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו יא ט). לשם כך באה קריעת ים סוף כנס נוסף על גבי נס היציאה ממצרים, על מנת לראות את יד ה' כמנהיגת ההנהגה הטבעית וסדרי בראשית. לעומת העתיד שההנהגה תהיה גלויה בתכלית - "מלאה כל הארץ